

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ШКОЛА АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИМИ СИСТЕМАМИ»
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ І НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

АДАПТИВНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ В ОСВІТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ІV ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ФОРУМУ

24–28 січня 2019 року

Харків-2019

УДК 37.014 (477)

A 28

Рекомендовано до друку засіданням Ради Громадської організації
«Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
(Протокол № 7 від 1 березня 2019 року)

Рецензенти:

Бондар В.І., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член
(академік) Національної академії педагогічних наук України;
Лазарєв М.І., доктор педагогічних наук, професор;
Дмитренко Г.А. доктор економічних наук, професор.

A 28 **Адаптивні системи управління в освіті :** [збірник матеріалів IV Всеукраїнського наукового форуму] / упоряд. М.Л. Ростока; ред. кол.: Г.В. Єльнікова (голова), Г.Ю. Кравченко, Л.О. Лузан, М.Л. Ростока, З.В. Рябова. Харків. Мачулін : ФОП Озеро Г.В., 2019. 148 с.

Збірник матеріалів містить тези доповідей учасників IV Всеукраїнського наукового форуму, що відбувся 24–28 січня 2019 року в онлайн режимі. Тематику публікацій розміщено за панелями Форуму. Висвітлюються актуальні питання розвитку освітньої галузі України. Розкриваються напрями розвитку адаптивних процесів в освіті; стратегічні напрями та практика ІТ-підтримки адаптивного управління в закладах освіти різних рівнів організації; адаптивне управління розвитком професійної компетентності педагогів, економічний та маркетинговий розвиток адаптивності в освіті. Є роботи, що висвітлюють трансформаційні процеси в освітніх системах США, Німеччині, Польщі. Окремо подається робота з актуального питання для вітчизняної освіти щодо адаптивних засад формування учителя в умовах Нової української школи.

Матеріали Форуму призначаються керівним кадрам освіти, студентам і науково-педагогічним працівникам вищої школи, викладачам закладів післядипломної освіти, педагогічним працівникам закладів професійної (професійно-технічної) і позашкільної освіти, науковцям, службовцям урядових установ управління освітою та всім, хто цікавиться проблемою адаптивного управління системою освіти України.

Автори збірника відповідають за релевантність і достовірність наданих в тезах інформаційних даних

ISBN

УДК 37.014 (477)

A 28

© ГО «ШАУ СПС», 2019
© Автори, 2019

3) У забезпеченні мобільності приватних закладів щодо створення адаптивних організаційних структур, які швидко реагують на зміни в оточенні, підсилюючи життєздатність приватних ЗЗСО у мінливому ринковому середовищі.

4) У здійсненні диверсифікованості приватних ЗЗСО, що так само є атрибутом ринкових стосунків.

5) У запровадженні новітніх технологій навчання:

– розвиток інтерактивних форм і методів, у т.ч. дистанційного навчання, електронної педагогіки;

– запровадження мультимедійних проєкторів, відповідних інформаційних технологій та комп'ютерної техніки;

– використання навчальних сайтів, блогів, web-сторінок, хмарних технологій.

6) У зміні акцентів ціннісних орієнтацій випускників:

– бажання стати культурною, освіченою людиною шляхом опанування ключовими компетенціями;

– орієнтація на активне діяльне життя та самореалізацію.

7) У формуванні якості кінцевого продукту ЗЗСО – успішного, конкурентоспроможного випускника, здатного адаптувати набуті знання до вимог обраної ним сфери практичної діяльності.

Урахування перелічених вище особливостей у діяльності приватних закладів загальної середньої освіти дасть змогу підвищити якість надання освітніх послуг.

Бібліографія:

1. Закон України «Про освіту». URL : http://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-1.htm (01.2019).
2. Коробович Л.П. Педагогічні умови моніторингу результативності навчального процесу в системі педагогічного менеджменту приватного вищого навчального закладу : дис. ... к. пед. наук : 13.00.06 / Л.П. Коробович ; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. К., 2011. 268 с.

Організаційна структура та взаємодія в системі адаптивного управління внутрішнім забезпеченням якості у закладі вищої освіти

Полякова Ганна Анатоліївна
anna.polyakova@hneu.net

На сучасному етапі розвитку вищої освіти значна увага приділяється проблемі забезпечення якості. З цією метою створюються незалежні агенції, будуються зовнішні та внутрішні системи забезпечення якості.

Розвиток національних систем вищої освіти здійснюється з урахуванням стандартів і рекомендацій ESG [3], що сприяє забезпеченню якості у Європейському освітньому просторі.

Внутрішнє забезпечення якості у закладі вищої освіти (ЗВО) не можливе без ефективної системи управління. У багатьох роботах наукового та прикладного характеру висвітлюється досвід ЗВО щодо побудови організаційної структури систем

внутрішнього забезпечення якості, актуалізується важливість створення спеціальних підрозділів, відповідальних за якість, потреба залучення зовнішніх зацікавлених сторін (Г. Глуха, Л. Віткін, С. Лаптев, С. Піддубна, Т. Фініков, В. Терещук, Ю. Федорченко та ін.). Адаптивне управління внутрішнім забезпеченням якості у ЗВО ґрунтується на досягненні спільної мети із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти шляхом:

- взаємодії суб'єктів освітнього процесу (керівників різного рівня, викладачів, студентів, зовнішніх стейкхолдерів);
- дотримання політики забезпечення якості;
- спрямування дій у напрямку максимально ефективного використання внутрішніх умов і ресурсів (з урахуванням зовнішніх);
- узгодження цілей ЗВО та мотивів, можливостей, потреб внутрішніх стейкхолдерів;
- самоорганізації, самооцінки, вдосконалення на кожному рівні управління.

Виходячи з аналізу рекомендацій та практик щодо побудови організаційної структури внутрішнього забезпечення якості у ЗВО [1, 2] та стандартів і рекомендацій ESG [3], представимо організаційну структуру управління внутрішнім забезпеченням якості у ЗВО (рис. 1).

Особливостями організаційної структури управління внутрішнім забезпеченням якості у ЗВО на адаптивних засадах є:

- 1) інституційна організаційна структура управління є багаторівневою, регулюється загальною, колегіально побудованою політикою забезпечення якості;
- 2) на кожному рівні визначаються відповідні дорадчі колегіальні органи управління із залученням внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів (вчені/методичні ради, ради з якості, комісії, комітети, експертні групи), між якими здійснюється функціональна взаємодія;
- 3) ядром організаційної структури управління є розподіл функцій щодо забезпечення стандартів ESG між відповідними структурними підрозділами (відділами, лабораторіями, групами) за підтримки горизонтальних і вертикальних комунікацій;
- 4) основні координаційні, консультативні, моніторингові функції щодо внутрішнього забезпечення виконує спеціальний підрозділ (відділ із забезпечення якості);
- 5) процеси, процедури щодо внутрішнього забезпечення якості є регламентованими, документально затвердженими із розподілом відповідальності за їх виконання та можливістю вимірювання за індикаторами та показниками;
- 6) на кожному рівні управління здійснюються процедури моніторингу, самооцінки забезпечення якості та зовнішні оцінки з боку вищого рівня ієрархічної структури.

Таким чином, багаторівневність та узгодженість взаємодії на кожному рівні організаційної структури управління забезпечує цілісність системи внутрішнього забезпечення якості та сприяє її циклічному вдосконаленню.

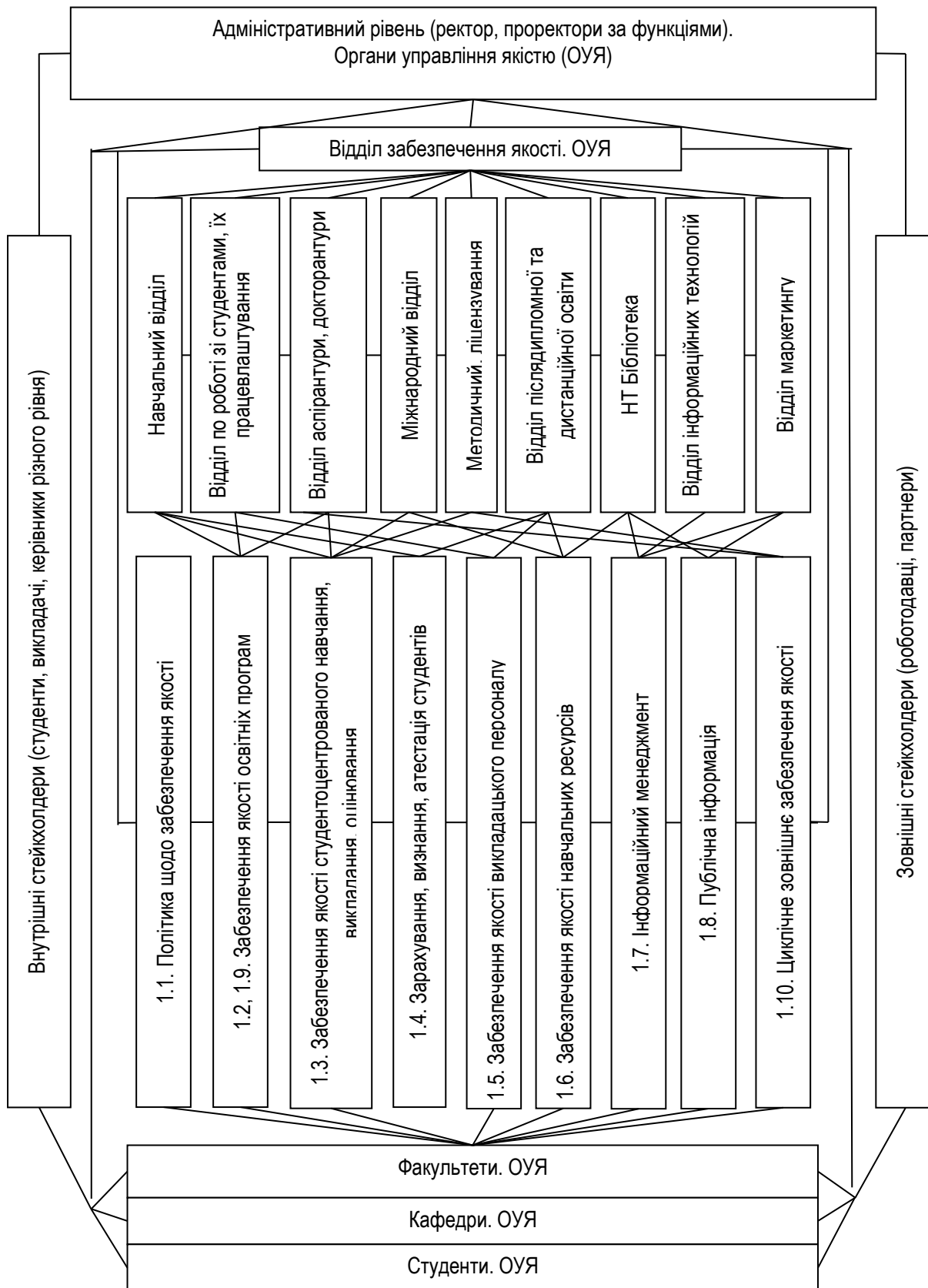

Рис. 1. Організаційна структура та взаємодія структурних підрозділів і суб'єктів в системі адаптивного управління внутрішнім забезпеченням якості за ESG

Бібліографія:

1. Впровадження локальних систем управління якістю в українських університетах : аналітичний звіт ; [за заг. ред. Т.В. Фінікова, В.І. Терешука; Міжнарод. благод. Фонд «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики»]. К. : Таксон, 2018. 88 с.
2. Проект: модель системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЗВО. URL : http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/international/QUAERE/Model_yad.pdf.
3. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському освітньому просторі вищої освіти (ESG). К. : ТОВ Поліграф плюс, 2015. 32 с.

Впровадження адаптивних засад у професійній (професійно-технічній) освіті

Савельєва Тетяна Анатоліївна

rosotanya@ukr.net

Серед сучасних перетворень в системі освітньої галузі країни визначаються оновлені вимоги до освіти та формування педагогічного процесу навчання і виховання. У них значна увага приділяється створенню підготовки молоді, яка б відчувала впевненість у власних силах та майбутньому, можливості самореалізації в суспільстві. На ринку праці віддається перевага молодшим спеціалістам не тільки за сформованістю професійних та практичних навичок в сфері обслуговування, а й за здатністю нестандартно та креативно, творчо вирішувати виробничі проблеми, можливістю швидко змінювати напрями своєї роботи та бути стійкими до стресів у професійних випробуваннях.

Професійна (професійно-технічна) освіта займається навчанням і вихованням значної кількості студентів, які формують тенденції розвитку виробничої верстви нашого суспільства. У рамках такої педагогічної діяльності ми розглядаємо підготовку молодших спеціалістів сфери обслуговування на адаптивних засадах та педагогічні умови опанування науково-технічними знаннями у відповідності до обраної професії із засвоєнням правил і норм взаємодії у професійному середовищі.

Поняттям адаптивності та адаптивних процесів в педагогічній науці приділяється багато уваги сучасних науковців. Г. Єльнікова зазначає: «Відповіддю на виклики сьогодення є розвиток освітньої інноваційної системи, яка активізує адаптивні процеси в ході навчання. Пріоритетними становляться адаптивні технології, адаптивні методики і методи, що сприяють адаптивності учнів, їхньому гнучкому реагуванню на зовнішні зміни при досягненні первинно визначеної реалістичної мети» [1]. Сутність адаптивного навчального процесу в професійній освіті передбачає виховування особистої здатності гнучко реагувати на зміни в умовах конкурентного ринкового середовища. Вчений В. Бондар зауважує, що «Індивідуальні властивості особистості особливо рельєфно проявляються в майбутньому у стресових професійних ситуаціях, вирішення яких потребує розвиненої адаптивності й високої компетентності суб'єкта освітньо-професійної діяльності» [2]. В. Пішванова з'ясовуючи шляхи ефективності освітньо-виховної стратегії в сучасному світі, визначає роль та місце адаптивного навчання і виокремлює такі його принципи, як